

SYDLÄNKEN

**SYDLÄNKEN
ÖPPET SAMRÅDSMÖTE I ALVESTA,
26 oktober 2006, Kl 18.00 – ca 22.00**

Plats: Alvesta, Hotell Rådmannen

Närvarande

Svenska Kraftnät

Linda Sabel
Thomas Benselfelt
Peter Svantesson

SWECO

Karin Alenius
Carolina Sahlén

Allmänheten

44 st (*uppskrivna på deltagarförteckning - uppskattat antal var drygt 60st*).

Detta är Svenska Kraftnäts minnesanteckningar från det öppna samrådsmöte i Alvesta 2006-10-26, vilket innebär att det inte skett någon justering av innehållet från närvarande deltagare

1 Presentation av Sydlänken-projektet

- 1.1 Power-point presentation version ”Master Lokala möten v4 2006-10-24” visades under kvällens möte. Frågor mm från allmänheten och Svenska Kraftnäts svar redovisas under separat rubrik ”frågor och svar”.

- 1.2 Linda hälsade allmänheten välkommen till kvällens möte och visade mötesagendan (ppt-bilder 1–2).
- Svenska Kraftnäts uppdrag och bakgrunden till Sydlänken
 - Från stråk till sträckning
 - Presentation av förstudien
 - Kaffe och diskussion
 - Vad händer nu? Tidplan mm
- 1.3 Tomas (ppt-bilder 3-10). Svenska Kraftnäts uppdrag och bakgrunden till Sydlänken
- 1.4 Linda (ppt-bilder 11-13). Från stråk till sträckning
- 1.5 Karin (ppt-bilder 14-49). Presentation av förstudien. Detaljkarta över området kring Alvesta visades (ppt bild 34, ej bilderna 23-33 och 35)
- 1.6 Kaffe och diskussion.
- 1.7 Linda och Peter (ppt-bilder 51-61). Vad händer nu? Tidplan mm
- 1.8 Peter, Ersättningsfrågor mm

2 Frågor och Svar

Under denna rubrik redovisas de frågor och synpunkter som allmänheten framförde, tillsammans med Svenska Kraftnäts svar och förklaringar. I de fall frågeställaren presenterat sig själv, så framgår detta också av minnesanteckningarna.

2.1 Varför har man inte ekonomiaspekterna med i förstudien? (*frågan uppfattades avse ekonomi för de berörda inte för projektet*)

SVAR: Intranget beskrivs i förstudien. Ersättningsfrågorna kommer vi att berätta om längre fram i kväll. Ekonomiska aspekter för projektet kommer också att påverka SvKs val av teknik och stråk. Dessa aspekter har dock med många andra saker att göra än ersättning till markägare.

2.2 Har behovet av Sydlänken något med stängningen av Barsebäck att göra?

SVAR: Delvis, Med stängningen försvann en producent i södra Sverige men Sydlänken skulle ha behövts även om Barsebäck funnits kvar.

2.3 Finns andra alternativ för eller till att öka kapaciteten? Tittar man på det? Kan man minska förbrukningen i stället?

SVAR: Detta tas ej upp i förstudien. Det handlar om politiska beslut. Synpunkten tas dock till protokollet så att den finns med samrådsredogörelsen.

2.4 Vilket datum kommer stråk att väljas? När beslutas sträckningen?

SVAR: Stråkvalet görs under våren 2007. Valet av teknik görs strax innan valet av stråk. Sträckningen tas fram i en process under hela 2007.

2.5 Har man samråd med Skogsstyrelsen så att markägare skulle kunna få dispens från krav på åtgärder (på områden som kanske kommer att beröras av Sydlänken) så att dessa inte är förgäves?

SVAR: Samråd kommer på olika sätt att hållas med dem. SvK har inget inflytande över deras handläggning men synpunkten om dispens kommer att föras fram till dem.

2.6 Behöver man verkligen något nytt stråk? I Europa är det vanligt med flera högspänningslinor på samma torn. Kan man inte byta till detta i befintliga ledningsstråk?

SVAR: SvK bygger helst inte tornlinjer. Det beror främst på säkerhetsaspekter t.ex. om något blir fel kan linorna skada varandra och ge ännu större konsekvenser samt det är säkerhets- och arbetsmässigt svårt vid reparationer etc.

2.7 Blir det dubbelt så farligt om man lägger till en till 400 kV-ledning? (frågan ansåg risker med elektromagnetiska fält)

SVAR: Magnetfälten blir högre än från en ledning men inte dubbelt. De tar delvis ut varandra. Vi kommer att berätta mer om magnetfältfrågorna längre fram i presentationen.

2.8 Varför lägger man inte kabelstråk i "Barsebäckslinjen", eller i E4 och andra stora vägar? Man bör titta på vad man redan har av infrastruktur.

SVAR: Att lägga kabel luftledningsstråk är ibland inte så bra bl.a. på grund av inducerade strömmar. Vissa ledningar går också genom marker där det är svårt att lägga kabel som t.ex. sankmarker. Gällande större vägar så har vägverket synpunkter på vilka vägar man får följa. Ett stråkalternativ för kabel är framtaget huvudsakligen efter deras förslag.

2.9 Vilken kapacitetsökning kan man få vid övergång från triplex till kvadruppel?

SVAR: Thomas, Stolparna är beräknade för en viss linarea, ökas arean klarar inte stolparna den uppkomna lasten, vilket gör att hela ledningen måste byggas om

2.10 Varför kan man vilja lägga sig parallellt med andra ledningar (t.ex. Barsebäckslinjen) om man nu vill ligga säkert? Om det kraschar ett flygplan i dem så slås ju båda ut.

SVAR: Vid parallellförläggning blir det lättare att arbeta med ledningen av framkomlighetskäl mm. Det ger även mindre totala miljöintrång etc.

2.11 Går man igenom Tiveden?

SVAR: Karin, Man går inte igenom nationalparken men igenom angränsande områden.

2.12 LRF, Är informationen om GIS-analysen i förstudien verkligen intressant, vad säger vikterna?

SVAR: Carolina, Vikterna i sig har mindre betydelse det är egentligen relationerna mellan vikterna som styr analysen att hitta sträckningar med minst samlad påverkan. Vikterna för markkabel och luftledning kan och ska inte jämföras med varandra. Det har gjorts olika analyser för att hitta mark respektive luftalternativen eftersom det är delvis olika saker som styr vad som är positivt respektive negativt för dem. För att få fram flera stråk än ett för varje teknikalternativ har man gjort nya körningar efter den första med enda skillnaden att man för blockerat möjligheten att gå på den sida Vättern som skedde i första körningen. Om informationen är intressant är upp till läsaren. Vi har tyckt att det var viktigt att förklara det lite grann för det finns de som är intresserade och från det som står förstår bättre varför stråken ligger där de ligger.

2.13 Är man säker på att man har valt utredningsområdet med rätt hänsyn?

SVAR: Linda, Start- och målpunkterna är fasta. Man har inga planerade avgränsningar från ledningen. Det är en ren överföring varför inga andra målpunkter styr. För att komma framåt måste man sätta några avgränsningar av utredningsområdet. Vi för stort område skulle sträckningen kunna bli orimligt lång och därmed inte vara realistisk.

2.14 Är ledningen nödvändig även om man återstartar Barsebäck?

SVAR: Ja. Överföringen behövs om man vill ha hög säkerhet i systemet. Se även fråga 2.2.

2.15 Varför tvekar man alls om att använda markkabel när det är så mycket bättre?

SVAR: Uppdraget är att titta på båda alternativen. Det finns som berättat problem med kabelalternativet. Synpunkterna angående att kabel förordas förs vidare dvs. styrelsen som ska fatta beslutet kommer att få reda på det.

2.16 Blir det mycket strömförluster om man går längre sträckor?

SVAR: Ja. Man ha under processen ökat utredningsområdet något jämfört med det ursprungliga men om man gör det för stort kan det bli så lång sträckning att förlusterna blir för stora.

2.17 Har man gått parallellt?

SVAR: Ja delvis för framförallt vissa luftledningsalternativ följer man långa sträckor parallellt med befintliga ledningsgator.

2.18 Finns det mer än ekonomiska fördelar med luftledning jämfört med markkabel?

SVAR: Ny teknik har gjort markkabel möjlig. Det finns dock ännu inte i fullskala än varför det är en oprövad metod med större osäkerhet runt risker. Åtkomsten vid reparationer är i huvudsak lättare för luftledning.

2.19 Det rimmar illa att använda skogsmark för sådant här när man vill odla

mer bioenergi för att komma ifrån oljeberoendet.

SVAR: Synpunkten tas till protokollet.

2.20 Kan man inte bygga högre stolpar så att ledningen går över skogen och man kan bedriva skogsbruk under?

SVAR: Thomas, Det skulle bli oerhört mycket dyrare - uppskattningsvis ca 4-5 ggr dyrare.

2.21 Är det inte vansinnigt ut sårbarhetssynpunkt att lägga två ledningar i samma stråk?

SVAR: Sårbarhetsaspekter finns med bland de avvägningar som görs vid valet av stråk.

2.22 Ger SvK tillstånd för produktion av energiskog etc. under linorna?

SVAR: Det finns inget generellt omöjliggörande hinder för detta. Bedömning görs i det enskilda fallet utifrån främst säkerhetsmässiga aspekter.

2.23 LRF, Vem får underhållsansvaret för ledningsgatan om man skulle ha energiskogsodling etc. under linorna?

SVAR: Underhållet fastslås i särskilt avtal.

2.24 Varför kan Vägverket säga nej till att lägga kabel i E4:an?

SVAR: De har inte sagt definitivt nej. Huvudsaken för vägverket är ofta att man ligger utanför vägbanan. Fortsatta diskussioner kommer att föras med dem

2.25 Blir det ett utökat intrång när man parallellförlägger?

SVAR: Ja, ledningsgatans bredd ökar med 39 m. Det är 5 m mindre än en helt egen gata

2.26 Är det mycket dyrare att lägga kabel genom Vättern än på land? Vad är skillnaden mot t.ex. kabeln till Polen?

SVAR: Ja men det handlar inte bara om kostnader. En lång sjöledning är t.ex. svår att underhålla. Det är mycket svårt att få in tillräckligt stora fartyg genom Göta kanal. Vättern är dessutom Natura 2000 område, militärt skjutområde mm. En särskild komplettering av förstudien ska tas fram där ett kabelstråk genom Vättern behövs.

2.27 Kan man inte lägga kabeln genom Östersjön i stället?

SVAR: Man har inte utrett detta. Det är inget alternativ.

2.28 Diverse frågor om Barsebäckslinjen

SVAR: De som har specifika frågor om denna erbjuds visning på kartor i pausen, av hur ledningsnätet ser ut i regionen.

2.29 Historiskt har det diskuterats 800 kV-ledningar. Kunde inte det vara ett alternativ för att stärka överföringen att byta befintliga linor till detta?

SVAR: 800 kV-ledningar är ej acceptabla. Det finns utländsk forskning som visar på kromosomskador. Det är inte godkänt av svenska myndigheter.

2.30 Går det att samförlägga med järnväg?

SVAR: Jordfel etc. kan fortplanta sig och störa tågtrafiken. Det finns också sättningsrisker

vid banvallar. Det är också ofta svårt med materialtransporter etc. längs med järnväg (jämfört med vid vägar). Parallellförläggning med vägar är därför mer realistiskt.

2.31 Varför skulle inte en likströmskabel som inte ger stor störning inte kunna ligga vid banvall.

SVAR: Banverket vill inte det. Se även delar av fråga 2.30.

2.32 Hur bred är gatan för kabelalternativen? Kan de planteras?

SVAR: 10 m. Nej.

2.33 Förstudien bör remissas till El- och bildskärmskadades förening.

SVAR: SvK tar till sig synpunkten och ordnar detta.

2.34 Man borde lägga dubbla 400 kV-ledningar på torn. Det funkar ju i övriga Europa.

SVAR: "Tornfrågan" har besvarats ovan. En "motsynpunkt" kom från annan deltagare. Alla vill inte ha dubbla 400 kV-ledningar. Det blir ju ännu högre magnetfält och risker.

2.35 Vem har underhållsansvar för ledningsgatan för markkabel?

SVAR: Det är samma som för luftledning, d.v.s. ledningsägaren.

2.36 Kan SvK överlåta på markägarna att underhålla ledningsgatorna? Det kan ju ge inkomst för markägaren.

SVAR: Underhåll upphandlas av olika entreprenörer. Vem som sköter det är en förhandlingsfråga men då skadeståndskraven kan bli stora om dåligt underhåll orsakar skador så kan det vara så att man ej kan ha avtal med privatpersoner.

2.37 Längs med Barsebäckslinjen ligger man idag på vissa ställen närmare än 80 m från bebyggelse. Hur blir det då om man parallellförlägger med denna?

SVAR: Värdet 0,4 μ T (ca 80 m) gäller vid nya ledningar. Vid ev. parallellförläggning för Sydlänken måste man ta ett samlat grepp på magnetfältfrågan i de utsatta områdena och titta på vad man kan göra där.

2.38 Vad är skillnaden på växelström och likström ur fältperspektiv?

SVAR: Likström ger fält som sammansfaller med jordens magnetfält. Inga studier visar på hälsopåverkan av dessa fält. För växelström har SvK satt värdet 0,4 μ T utifrån tillgänglig forskning.

2.39 Varför kan man inte ha växelström i markkabel?

SVAR: Man kan bara ha växelströmskabel på korta sträckor p.g.a. de oerhörda värmeförlusterna

2.40 Vilka problem finns det med att ha boskapsstängel etc under ledningen?

SVAR: Stängslen kan bli uppladdade av ström från ledningen om de går parallellt med ledningen .

2.41 Informeras markägarna om riskerna med stängsel under ledningen?

SVAR: Vet ej.

2.42 Det är enorm skillnad på magnetfält mellan luftlednings och markkabel.

Hur kan man då ens tänka på att välja luftledning?

SVAR: markkabel är klart bättre ur den aspekten men avvägningen mellan teknikalternativen görs utifrån många andra parametrar också. Vissa av dessa är systemtekniska.

2.43 Redovisas dessa tekniska parametrar?

SVAR: Samrådet gäller förstudien. Man tittar även parallellt på andra aspekter som spelar in vid teknikvalet.

2.44 LRF citerade vissa av miljöbalkens hänsynsregler bl.a. angående bästa teknik och bästa användning av mark. Citaten avslutades med frågan Väljer SvK att aktivt bryta mot Miljöbalken eller? Frågorna lämnades också som skriftligt yttrande.

SVAR: Man kan alltid diskutera tolkningen av vad som är bästa teknik, markanvändning mm. Synpunkterna noteras. SvK vill uppmana alla som tänker yttra sig skriftligt att inte bara klargöra sin synpunkt gällande teknikval utan också gällande stråk som föredras och varför, så att ingen viktig information förloras oavsett teknikval.

2.45 Finns referensanläggningar för likströmsmarkkabel idag?

SVAR: Nej

2.46 Bör det inte testas i sådant fall?

SVAR: Det kanske man gör. Beslutet är inte fattat än.

2.47 Hur mycket dyrare är markkabelalternativet?

SVAR: Uppskattningsvis ca 30 %.

2.48 Ingår skillnaden i omfattningen av inlösen och ersättningar i detta?

SVAR: Man tittar mer på ekonomiska parametrar som investeringar, drift och underhåll mm.

2.49 Bör det inte vara fler samrådsmöten när det blir mer konkret gällande teknik och sträckning.

SVAR: Det blir mer samråd under fortsättningen av processen. Tidplanen redovisas senare i presentationen.

2.50 Tas ersättningsfrågorna upp vid dagens samråd?

SVAR: Ja, de redovisas längre fram i presentationen.

2.51 Det är horribelt att ens räkna med ett antal extra cancerfall. Hur kan man värdera det?

SVAR: Det är mycket svårt. Riktvärdet $0,4 \mu\text{T}$ är satt utifrån tillgänglig forskning. Under detta visar tillgänglig forskning inte på skador.

2.52 Kallt räknar man med dubbelt så många extra cancerfall vid luftledning jämfört med markkabel.

SVAR: Synpunkten noteras. Det är regeringen som tar det slutliga beslutet om man får koncession.

2.53 Det är svårt idag att ta ställning när man inte har all information (som SvK har).

SVAR: Alla synpunkter sammanställs till beslutsunderlag för SvK:s styrelse

2.54 Det finns ingen information på kommunens hemsida om projektet. Det är dåligt och bör framföras till dem.

SVAR: Kommuner banterar detta olika. Alla kommuner har fått information. Vi kan i det fortsatta samrådet med bl.a. kommunerna framföra att det finns önskemål om att de ska ha info på hemsidan.

2.55 Det vilar stort ansvar på SvK:s representanter vid samråden att föra fram synpunkterna från fotfolket. De i staden bryr sig inte. Det är synpunkter från dem som berörs som bör räknas.

SVAR: Synpunkterna kommer att sammanställas i samrådsredogörelsen och föras fram på olika sätt till styrelsen.

2.56 Södra Skogsägarna, man bör bryta loss bedömningarna som rör påverkan på infrastruktur då den är begränsad i tid. Sådana aspekter bör särredovisas för styrelsen och inte ha samma status som mer permanent påverkan.

SVAR: Vi kan hålla med om att frågorna som rör temporär respektive permanent påverkan bör särskiljas. Efter samrådet så ses de preliminära bedömningarna över och revideras utifrån vad som framkommit.

2.57 Vad är det som man rekommenderar styrelsen? Vad är viktigt?

SVAR: Det beror mycket på vad som kommer fram i samråden.

2.58 Hur redovisas vad som förs fram till styrelsen?

SVAR: Synpunkter från samrådet sammanställs i samrådsredogörelsen som styrelsen får som underlag. Den kommer att bli offentlig.

2.59 Kan man inte remittera samrådsredogörelsen till stora organisationer typ LRF, Södra skogsägarna etc?

SVAR: Det är inte planerat så men vi ska ta frågan under beaktande.

2.60 LRF, Berätta om jordlinan i luftledningsgatan!

SVAR: I varje stolpe jordar man. Förr grävde man ner järnlinor. Från stolpe till stolpe sedan gick man över till koppar linor mellan stolparna. Detta innebär att man kommer att schakta endel i marken även om man bygger luftledning. Det har tidigare i samrådet framförts frågor om risken för kopparläckage från dessa jordlinor. SvK har därför anlitat konsulter för att titta närmare på denna fråga. Man tittar även på andra sätt att jorda

ledningen. Det står ibland i vissa sammanhang att man har två linor men det rätta är en lina. (inom ledningsgatan).

2.61 LRF citerade miljöbalkens hänsynsregler om att förorenaren betalar och avslutade med frågan. Det blir väldigt mycket koppar som läggs ut. Betalar SvK för det?

SVAR: Kopparfrågan kommer att undersökas (se 2.60 ovan). Miljöpåverkan kommer att belysas i kommande MKB om detta alternativ väljs.

2.62 LRF har påpekat tidigt att jordlinan borde belysas. Den berörs minimalt i förstudien. Hur ska denna fråga redovisas för de myndigheter som ska lämna yttranden? LRF överlämnade också ett skriftligt brev om frågan.

SVAR: Man gör en tilläggsutredning avseende miljöpåverkan av jordlinan (se 2.60 ovan). Denna kommer att göras tillgänglig.

2.63 Man måste tala om för markägarna var de inte kan ha stängsel etc.

SVAR: Synpunkten noteras.

2.64 LRF höll en ”omröstning” Vem vill ha luftledning – Upp med en hand!

SVAR: Ingen räckte upp handen.

2.65 Tas teknikvalet upp i MKBn för koncessionsansökan.

SVAR: Teknikvalet sker långt innan. Man måste veta tekniken när man tar fram en sträckning att söka för. Det som skett innan redovisas dock i handlingarna.

2.66 Tas 0-alternativ upp?

SVAR: Ja

2.67 Vad gör SvK om man ej får tillträde för förundersökningar från markägarna?

SVAR: Begär sådant tillstånd från länsstyrelsen

2.68 Hur mycket tid kan man ”förlora” på detta?

SVAR: Det är mycket olika.

2.69 Står det om ersättning i markupplåtelseavtalen?

SVAR: Nej inget om ersättningsbelopp, det är separat.

2.70 Indexregleras ersättningen? D.v.s. markens värde kan ju ändras över tid)

SVAR: Normen räknar på värdet för hela den berörda framtiden men det innehåller inga specifika regler om indexreglering, anpassning till framtida markvärdesförändringar etc.

2.71 Den (frågan ovan) bör lyftas fram och reglerna anpassa. Man skulle få folk bättre med sig i sådant fall.

SVAR: Synpunkten noteras.

2.72 Gällande regler ger dålig ersättning.

SVAR: Södra skogsägarna svarade, Översyn av reglerna pågår. Där ska man eventuellt överväga att väga in nyttan för den som vill ha marken d.v.s. relatera ersättning till vinsten.

2.73 Hur stort område längs ledningsgatan löser man in? Blir det egentligen inte upp till 60 m. Det är stor skillnad mot 10 m för kabelgatan.

SVAR: 44 m + begränsningen av höjd på träden i närzonen ersätts. Det finns möjlighet att ta upp breddfrågan i ledningsrättsförrättningen. Förtida avverkning kan tas upp.

2.74 Störningen är större än det direkta intrånget. Vem gör värderingen?

SVAR: SvK ger ett erbjudande. Om det ej accepteras görs värderingen av lantmäteriet. Det finns möjlighet att driva det i domstol om man anser det vara fel gjort.

LRF konsulterade svaret, Enligt avtal med Svensk Energi måste SvK (i detta fall) betala ombud oavsett utgången i första instans.

2.75 Varför utgår man inte bara från marknadsvärdet?

SVAR: Synpunkten tas till protokollet

2.76 Hela värdet på en fastighet kan sjunka?

SVAR: Grundprincipen är att minskningen av marknadsvärdet på fastigheten skall ersättas

2.77 Kan man begränsa rätten avseende teknik och sedan få ny ersättning om optoteknik tillkommer?

SVAR: Optoteknik tas med från början. Det normala är numer att man alltid lägger optokabel också för bl.a. styrning av systemet. Frågan har diskuterats i många fall. Det finns med i diskussionerna inom pågående översyn av ersättningsreglerna.

2.78 Använder man optokabeln bara för eget bruk?

SVAR: Överkapaciteten kan säljas

2.79 Kan man reglera antalet optokablar?

SVAR: Ja, ledningsrätten kan innefatta detta.

2.80 Kan ersättningarna separeras i lantmäteriförrättningen?

SVAR: Hela intrånget ersätts. Tidigare fanns ej rätt för optoteknik med i ledningsrätten men numer ingår det.

2.81 Hur lång tid tar det innan översynen av 1950 års skogsnorm är klar?

SVAR: Vet inte men troligen blir det klart innan det blir aktuellt att fastställa ersättningar för detta projekt.

2.82 Går det skattepengar till SvK?

SVAR: SvK finansieras av avgifter (transiteringskostnader) från de olika ledningsägarna (motsvarar knappt 2 öre/kWh på elräkningen). Man har avkastningskrav till staten.

2.83 Detta innebär att dyrare alternativ drabbar alla elkonsumenter?

SVAR: Ja, i förlängningen.

2.84 Naturgasledningen i Östersjön kan komma att gå på land genom Sverige hur påverkar det Sydlänken?

SVAR: Ledningen genom Östersjön ska överföra gas från Ryssland till Tyskland och det kan inte rimligen bli aktuellt att gå genom Sverige. Det har diskuterats ett mindre avstick från ledningen för leverans till Sverige. Landleddningar söderifrån har utretts av E.ON de senaste åren. Vid framtagandet av förstudien för Sydlänken har vi haft tillgång till sträckningarna för dessa eventuella framtida naturgasledningar. Lång parallellförläggning med luftledning är inte bra, bl.a. för att det stör naturgasledningarnas katodiska skydd. Korsningar är inget problem.

2.85 Vad går snabbast att bygga, markkabel eller luftledning?

SVAR: Det går inte att svara på. Det är ett mycket stort arbete. Entreprenad och produktionsresurser styr tiden mycket. Vissa förarbetena som avverkning av skog är mer omfattande för luftledning.

2.86 Hur ofta uppdateras hemsidan?

SVAR: Ofta - nästan dagligen.

Svenska Kraftnät tackade och mötet avslutades.

Vid minnesanteckningarna

Carolina Sahlén